

РЕЦЕНЗІЯ

доцента кафедри адміністративного та фінансового права Національного університету біоресурсів і природокористування України, кандидата юридичних наук, професора **АРТЕМЕНКО Олени Вікторівни** на дисертаційне дослідження **ОВРАМЕЦЬ Юлії Олександрівни** на тему: **«Адміністративно-правові процедури публічних закупівель в Україні»**, подане на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми. Сучасний стан регулювання публічних закупівель є законодавче регулювання, яке визначає інституційну систему та функціональний механізм здійснення закупівель за державні кошти. Ефективне законодавство є обов'язковою умовою досягнення того соціального результату, на який направлена держава, а також економії бюджетних коштів. Завдяки аналізу сильних та слабких сторін змін законодавства дозволив авторці зробити висновки на майбутнє та врахувати як позитивний, так і негативний досвід для подальшого реформування системи публічних закупівель.

Актуальність дисертаційного дослідження обумовлена відсутністю подібних наукових розробок та об'єктивною необхідністю його проведення для вдосконалення практики правозастосування у сфері публічних закупівель. При цьому, необхідно розуміти, що дослідження поняття адміністративної процедури публічних закупівель без виявлення змісту поняття адміністративної процедури, як такої, є менш ефективним: визначення загальних положень адміністративної процедури сприятиме формуванню базового загального знання, що буде застосовуватися для кожної із процедур публічних закупівель, а дослідження окремих видів процедур публічних закупівель сформує знання про їх особливості.

Однак, враховуючи той факт, що 24 лютого 2022 року російська федерація розпочала відкрити війську агресію проти України, система публічних закупівель в Україні зазнала безпрецедентних викликів, які потрібно було терміново вирішувати Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України, щоб не паралізувати всю систему закупівель в Україні. Досвід першої фази війни в лютому-квітні 2022 року показав, що, практично, жодна із процедур Закону України «Про публічні закупівлі» не передбачала спрощення та прискорення закупівель в умовах воєнного стану і насправді далеко не забезпечувала нагальності у вирішенні питань публічних закупівель для державних потреб. Слід також врахувати, що період воєнного стану в Україні показав, що війну не можна спрогнозувати і які будуть далі виклики для системи публічних закупівель важко передбачити.

Це робить тему рецензованої роботи актуальною, а дослідження своєчасним.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації. Авторкою було чітко сформульовано мету дисертаційного

дослідження та завдання, виконання яких у результаті дало змогу дійти обґрунтованих висновків. Сприяло виконанню завдань дослідження й використання широкого спектру методів наукового пізнання (філософського (діалектичний метод), загальнонаукових (методів аналізу і синтезу, системного та формально-логічного методів) та спеціально-правових (історико-правового, порівняльно-правового та формально-юридичного методів), а також опрацювання значного масиву літератури як теоретичного, так і практичного змісту.

Вдалим є й план дисертації Юлії Оврамець, складений логічно й послідовно, він дає змогу повністю розкрити обрану тему. Рецензована робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, які поділяються на дев'ять підрозділів, загальних висновків та висновків до кожного розділу, списку використаних джерел, додатків.

В першому розділі авторка розкриває теоретичні підходи до адміністративно-правового регулювання публічних закупівель. Другий розділ присвячено дослідженням системі адміністративних процедур публічних закупівель в Україні. У третьому розділі визначаються шляхи вдосконалення адміністративних процедур публічних закупівель в Україні.

Дисертація Юлії Оврамець фактично є одним із перших в українській юридичній науці комплексним монографічним дослідженням правових проблем у сфері публічних закупівель, що зумовлює *наукову новизну положень дисертації*.

Робота логічно розпочинається дослідженням у підрозділі 1.1 генеза становлення та розвитку інституту публічних закупівель. Дисертантка аналізує сильні та слабкі сторони змін законодавства та враховує як позитивний, так і негативний досвід для подальшого реформування системи публічних закупівель (с. 32); виокремлює групи еволюційних нормативно-правових актів які стосувалися становлення та розвитку системи публічних закупівель (с. 33–62).

У підрозділі 1.2 роботи дисертантка детально зупиняється на дослідженні стану наукових досліджень у сфері визначення терміну «публічні закупівлі», який став використовуватися в новому Законі. Раніше, за всі роки існування незалежної України, на законодавчому рівні був закріплений дещо інший термін – «державні закупівлі». Ребрендинг «державних закупівель» на «публічні закупівлі» (с. 65–70).

У підрозділі 1.3 авторка виділяє поняття адміністративних процедур публічних закупівель серед інших правових явищ у даній сфері та виділяє його зміст. А також всебічно характеризує доктринальні підходи адміністративних процедур публічних закупівель та нормативне визначення вказаного поняття.

Другий розділ дисертації присвячено дослідженню системи адміністративних процедур публічних закупівель в Україні. У якому всебічно і послідовно, на основі детального опрацювання джерельної бази авторка здійснює характеристику

адміністративних процедур проведення публічних закупівель (підрозділ 2.1), адміністративні процедури авторизації суб'єктів публічних закупівель (підрозділ 2.2), адміністративні процедури оскарження публічних закупівель (підрозділ 2.3) та адміністративні процедури контролю та нагляду за проведенням публічних закупівель (підрозділ 2.4).

Третій розділ дисертаційного дослідження авторка логічно присвятила шляхам вдосконалення адміністративних процедур публічних закупівель в Україні.

У підрозділі 3.1 рецензованої роботи досліджено імплементацію Україною положень Угоди з ЄС в частині публічних закупівель. В результаті проведеного аналізу авторка зробила висновок, що Україна переважну більшість вимог Угоди про асоціацію з ЄС в частині публічних закупівель виконала (с. 224).

Завершує дисертаційне дослідження підрозділ 3.2, який відображає специфіку поточних проблем публічних закупівель в Україні в умовах воєнного стану. Авторка виділяє основні проблеми в досліджуваній сфері в умовах воєнного стану (с. 226–235).

Наукову новизну дисертаційного дослідження Юлії Оврамець визначають й інші висновки та пропозиції, окрім зазначених вище.

Оцінюючи позитивно роботу, слід зазначити, що зміст дисертації, як і будь-якого творчого, самостійного дослідження, містить *деякі недоліки та дискусійні положення*, на яких зупинимося детальніше.

1. В науковій новизні дисертації в рубриці «дістало подальшого розвитку» авторка зазначає, а саме: «наукова розробка та аналіз імплементації Україною положень Угоди з ЄС в частині публічних закупівель, зокрема, встановлено, що Україна повинна завершити виконання вимог, відповідно до додатків XXI-D та XXI-E до Глави 8 «Державні закупівлі» Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію з ЄС». Однак, на нашу думку, словосполучення «наукова розробка» не вдало застосоване, оскільки не зрозуміло, про яку розробку йде мова. Для підсилення наукового доробку авторці доцільно було б написати «дістало подальшого розвитку наукове бачення».

2. В дисертації на с. 246 авторка аналізує Закон України «Про публічні закупівлі» та Закон України «Про адміністративні процедури» у частині здійснення адміністративних процедур у сфері публічних закупівель. На нашу думку, авторці слід було б запропонувати зміни до п. 5 ч. 2 ст. 1 Закону України «Про адміністративні процедури» щодо порядку здійснення послідовних процедурних дій, які враховують специфіку адміністративно-правових відносин у сфері публічних закупівель.

3. Вважаємо, що робота значно підсилила свою актуальність, якби авторка виділила підрозділ «Юридична відповідальність за порушення законодавства при порушенні процедури публічних закупівель в Україні».

4. Дисертантці варто було б систематизувати висновки після розділів дисертації та більш чіткіше сформулювати свої пропозиції щодо удосконалення законодавства у досліджуваній сфері.

Водночас, висловлені зауваження суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження Юлії Оврамець, оскільки носять переважно дискусійний, уточнюючий та рекомендаційний характер, підкреслюють складність досліджуваної проблематики та в цілому не зменшують як наукового, так і практичного значення дисертації.

Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що дисертація Юлії Оврамець на тему: «Адміністративно-правові процедури публічних закупівель в Україні» є завершеною науковою працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне наукове завдання, яке має істотне значення для науки адміністративного права.

Висновки і пропозиції, презентовані авторкою є достатньо обґрунтованими та становлять самостійний творчий доробок дисертантки.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації. Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладено у 8 наукових працях, з яких 3 статті у наукових фахових виданнях України, стаття у науковому виданні, включеному до міжнародних наукометричних баз даних Web of Science Core Collection та/або Scopus, стаття в іншому науковому виданні, 3 тези наукових доповідей.

Зазначені публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертаційного дослідження.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності. Дисертація є самостійно написаною кваліфікаційною науковою працею із науково-обґрунтованими висновками та рекомендаціями, які виставлені авторкою для публічного захисту. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела. У роботі відсутнє привласнення чужих ідей, результатів або слів без оформлення належного цитування. Таким чином, у дисертаційному дослідженні Юлії Оврамець відсутні порушення академічної доброчесності.

Загальний висновок. Загальний аналіз роботи свідчить про самостійність і цілісність проведеного дослідження, його актуальність і науковий рівень, теоретичне й практичне значення. Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані в роботі, достатньо повно викладені в опублікованих здобувачкою наукових публікаціях. У дисертаційному дослідженні Юлії Оврамець відсутні порушення академічної доброчесності.

Дисертація на тему: **«Адміністративно-правові процедури публічних закупівель в Україні»** відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її авторка **Оврамець Юлія Олександрівна** заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

**Професор кафедри адміністративного
та фінансового права
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
кандидат юридичних наук,
професор**

Олена АРТЕМЕНКО

